Masonluk Tarihinde Anlatılmayanlar

Bölüm 5

Destek Anlatılar

Rosae Crucis

[Bu yazı hayli ağırdır. Okunması ve izlenmesi zor. Kapsamında başka bir yerde göremeyeceğimiz çeviri metinler var. Onların da anlaşılması pek zor ama çok ilginç!]

Rozkrua… Fransızcadaki "Rose-croix" teriminden dönüştürme bir sözcük (Rozkruva biçiminde yazanlar da var.) Sözlük karşılığı bakımından "gül-haç" demek olduğu kabul edilir. Nitekim Ömer Tecimer kardeşimizin bu ad altında kocaman bir kitabı var.

Çapraz noktasına bir kırmızı gül yerleştirilmiş olan haç biçimindeki bir çizimle yansıtılır. Bunun birçok seçeneği var. Ancak sözcüğün özgün anlamı bakımından bir farklı yorum ya da değerlendirme de yapılmış.

Rozkrua Tarikatı… Tarihte böyle bir tarikatın "var" olduğu kabul edilir. Günümüzde de kökenini ondan aldığını ileri süren örgütler var.

Bu tarikatın üyeleri Fransızca "Rosicruciens", İngilizce "Rosicrucians", Almanca "Rosenkreuzer" olarak anılır. Dilimizde genellikle Fransızcadan dönüştürme "Rozkruacılar" ya da "Rozikrusiyenler" terimini kullanıyoruz.

Eski tarihli belgelerde bu tarikatın adı Latince "Fraternitas Rosae Crucis" (Rozkrua Kardeşliği) olarak geçer. Günümüzde Türkçede bunun tam sözlük karşılığı "Gül-Haç Kardeşliği" olarak veriliyor. Masonluk karşıtı olarak bildiğimiz Aytunç Altındal'ın da bu ad altında yayımlanmış bir kitabı var.

***

Bu tarikatın 17. yüzyıl başlarında Almanya'da kurulduğu söylenirse de kimilerine göre tarihçesi çok daha eski olup, bir zamanlar gizliyken o sıralarda yeniden ortaya çıkmıştır.

Bir anlatıma göre de bu tarikatı **Christian Rosenkreuz** adlı biri kurmuştur ve adı da bu kişinin soyadından gelmedir.

Hangi dönemde olursa olsun, bu kişilerin en önemli özelliklerinden biri, aynı zamanda alşimist (simyacı) olmalarıdır.

Alşimi ya da simya, harflerin, sayıların ve şekillerin birtakım gizli anlam ve güçler taşıdığı inancıyla, belli nesneleri başka nesnelere çevirmek uğraşısı çerçevesinde varlığın özünü kavramayı amaçlayan eski bir gizemci bilim dalıdır.

Alşimi sözcüğünün etimolojik bakımdan kökeni Arapça "el kemia"dır ve bu da Mısır'ın verimli kara toprağını niteler.

Alşimistlerin yöntemleri ile hermetik nitelikli öğretilerin hayli yakın benzerliklerinden ötürü alşiminin yer yer “hermetik sanat” olarak anılmış olduğu da görülebilir.

Alşimi, okült nitelikli bir uğraşı oluşuna karşın çağdaş kimya biliminin temelini atmıştır. Özellikle 17. ve 18. yüzyıllarda birçok bilim adamı alşimiyle yakından ilgilenmiştir. Öyle ki o sıralardaki bilim adamlarının çoğunun aynı zamanda bir alşimist olduğunu söylemek pek yanlış sayılmaz.

Nitekim dünyanın en büyük bilim adamlarından kimisi aynı zamanda dünyanın en ünlü alşimistlerindendir. Alşimiye ön yargıyla "bilim dışı" olarak bakarsanız, bu bağlamda verilebilecek bazı kişi adları sizi çok şaşırtabilir. Fakat ne yaparsınız; öyle!...

Alşiminin amacının yalnızca madenleri başka madenlere dönüştürmek, özellikle bakırdan altın elde etmek olduğu sanılmıştır. Oysa alşimi, maddi nitelikteki bu uğraşının örtüsü altında tinsel olarak insanın benliğinde gizlenmiş duran yetenek ve güçlerini ortaya çıkarmasını, sonra bunları bilinçli bir yaklaşımla kavrayıp kullanmayı öğrenmesini, böylece doğanın gerçeklerine yaklaşmasını sağlamayı hedefler.

Söylemesi kolay; yapılması çok zor…

Alşiminin yanı sıra Hermetizm, Astroloji, diğer bazı okült etkinlikler ve Kabala, Rozkrua Tarikatı'nın 17. yüzyılda beliren temel öğretisinin oluşturulmasında değerlendirilmiştir.

Rozkrua Tarikatı'nın Felsefesi

Bu tarikatın temel felsefesi şöyle özetlenebilir:

"İnsanın benliğinde uyuşuk kalan güçler vardır. Oysa insan, çok şey yapabilecek ve başarabilecek yetenektedir. Buyrultusunu olumlu bir şekilde geliştirip uygun olarak kullanabilenler, bu güçlerini uyarabilir ve yararlı bir yönde değerlendirebilir. Bunu gerçekleştirebilmek için düzenli bir yaşam tarzı, doğayı anlamak, inançlı ve bilinçli bir çaba gereklidir."

Bu tarikatın çağdaş biçimi, günümüzde başta A.B.D. olmak üzere birçok ülkede etkinliğini sürdürmektedir. Amerika Birleşik Devletleri merkezli, paramasonik (Masonluğa menzer) nitelikli bir örgüt "Ancient and Mystical Order of Rosae Crucis" *(Rozkruanın Eski ve Gizemci Tarikatı)* adını taşır ve kısaca **AMORC** olarak anılır.

Fakat Masonluk açısından bu tarikatın asıl önemli tarihsel dönemi 17. yüzyıldadır. Çünkü bizim için Masonluğun yön verip esinlendirdiği bir kurum değil, Masonluğun kuruluşuna ve gelişimine yön verip bir esin kaynağı olarak değerlendirilmiş kurumlar önemlidir.

Bu nedenle şimdi 17. yüzyıldaki Rozkrua akımına ilişkin bazı bilgileri özetle gözden geçireceğiz.

Fama Fraternitatis

1614 yılında, günümüzdeki Fransa'nın doğusunda yer alan Strasbourg kentinde piyasaya ilginç bir kitap çıktı.

Almanca yazılmış bu kitap kısa süre içinde Avrupa'nın hemen her yerinde görülür oldu. Çok ilgi çekti. Diğer dillerin birçoğuna çevrildi. Adı çok uzun olduğundan kısaca ***"Fama Fraternitatis"*** *(Kardeşlik Töresi)* diye anıldı.

Allgemeine vnd General
REFORMATION,
der gantzen weiten Welt.
Sampt der
FAMA FRATERNITATIS,
Deß Löblichen Ordens des Rosenkreutzes / an alle Gelehrte vnd Häupter Europæ geschrieben:
Auch einer kurtzen RESPONSION,
Jetzo öffentlich in Druck verfertiget / vnd allen meynen Herren communicirt werden.
Gedruckt zu Cassel durch Wilhelm Wessel /
Anno M. DC. XIV.

Kitabın üzerinde yazarının adı belirtilmemişti ama hemen herkes bunun o dönemin ünlü ilâhiyatçı, yazar ve düşünürlerinden Johann Valentin Andreä tarafından yaratılmış olduğu üzerinde görüş birliğindedir. Kimine göre Rozkrua Tarikatı'nı kuran da odur. Ancak onun aslında bu tarikat ile doğrudan ilgisi olmayıp, sadece öğrendiklerini kendi düşünü ve eğilimine uygun bir tarzda süsleyip aktarmış olduğunu ileri sürenler de vardır.

Kimisi de 17. yüzyıl başlarında Avrupa'da böyle bir tarikat bulunmadığını, Andreä'nin yazdıklarının baştan sona hayal ürünü olduğunu ileri sürer.

Şu "hayal ürünü" deyişi aslında doğru sayılabilir çünkü Andreä sadece birtakım romantik öyküler anlatmıştır.

Ancak anlattıklarının roman gibi oluşu, böyle bir tarikatın önceden var olmadığını kanıtlamaz. Nitekim tarihsel belirtilere göre Rozkruacılık, dolayısıyla böyle bir tarikatın varlığı çok daha eski tarihlere uzanır.

Johann Valentin Andreä, yapıtlarında anlattıklarının ardında hep birtakım başka şeyler sezdirmeye çalışırdı. Dolayısıyla bunların, kimilerince ileri sürüldüğü gibi sıradan öyküler değil, birer alegori olduğu da söylenebilir.

Bu kitapta, **Christian Rosenkreuz** adlı varsayımsal bir kişinin önce yaşam öyküsü, sonra dünya görüşü anlatılmaktaydı.

17. yüzyıl başlarındaki Rozkruacıların ilkelerini ve dünya görüşlerini anlayabilmek için, bu yaşam öyküsünü -özetle bile olsa- gözden geçirmek gerekir.

Christian Rosenkreuz yoksul bir ailenin çocuğuydu. Bir manastırda eğitim görmüştü. Sonra bir keşişin peşine takılarak onunla birlikte Kudüs'e, hacca gitmek üzere doğuya doğru yola çıkmış ama önderi yolda ölmüştü. Christian Rosenkreuz, yola yalnız başına devam etmişti.

Önce Kudüs'e gitti. Ardından Ortadoğu'da ve Mısır'da yıllarca dolaştı. Uğradığı her yerde birçok tarikata girip çıktı.

Sonra Kuzey Afrika boyunca batıya uzandı. Fas'tan İspanya'ya geçti. Orada insanlara bilgi ve görüşlerini anlatmaya, doğuda öğrendiği yöntemleri uygulayarak hastaları iyileştirmeye başladı. Engizisyonun hışmına uğrayınca Almanya'ya kaçtı; çocukluğunda yetişmiş olduğu manastıra döndü.

Özenle dört genç keşiş seçti. Onlara gizlice ve kesin bir sır saklama andı altında tüm öğreandiklerini aktardı.

Böylece Christian Rosenkreuz'un önderliğinde yeni bir tarikat oluştu.

Sonra dört kişi daha alındı.

Tarikatın üye sayısı, Christian Rosenkreuz hariç sekiz kişiydi. Belirlenen kurallar uyarınca, hiçbirinin toplumdaki sıradan insanlardan farklı bir görünümü olmayacaktı. Birbirlerini "kardeş" olarak bilecek, yaşamlarını doğayı incelemeye ve insanların mutluluğu ile sağlığına adayacaklardı.

Tarikatın varlığının ileriye dönük olarak sürmesi amacıyla belirlenmiş bir diğer kural vardı: Sekiz üyeden her biri, önceden, öldüğü zaman yerine alınacak kişiyi saptayıp diğerlerine bildiriyordu.

Tarikat "Rosenkreuz" adını taşımakla birlikte bu ad hiçbir yerde açıkça kullanılmıyor, hiç kimseye söylenmiyordu. Kendi aralarında bir parola olarak "R.C." biçimindeki kısaltmayı bir şifre gibi benimsemişlerdi.

***

Tarikat üyelerinden ikisi, bir yıl boyunca önderleriyle birlikte gizli bir tapınağın da bulunduğu yerde kalıyordu. Diğerleri, ikişerli gruplar halinde tarikatın amaçları uyarınca görevlerini yapmak üzere çeşitli ülkeleri geziyordu.

Belli zamanlarda merkezde toplanıyorlar, her biri diğerlerine bu dönem içindeki deneyimlerini anlatıp edindiği yeni bilgileri aktarıyordu. Sonra gezginlikten yeni dönmüş olanlardan ikisi tapınak alanında kalıyor, önceki bir yıl boyunca orada kalmış olanlar diğerleri ile birlikte dolaşmaya çıkıyordu.

Tarikat üyeleri hayli uzun yaşıyordu. Çünkü sağlıklarını iyi koruyor, pek hastalanmıyorlardı. Ancak bu kesinlikle "ölümsüzlük" demek değildi. Nitekim Christian Rosenkreuz 106 yıl yaşadı.

Öldüğünde, müritleri, cenazeyi kendilerine özgü bir yöntemle kaldırdı ve gizli bir yere defnetti.

Bu mezarın yeri 120 yıl boyunca hiç kimse tarafından öğrenilmeyecekti. Bunun için de tarikatın sonraki üyelerine mezarın yeri söylenmedi. Onlar da bilmedikleri için kendilerinden sonra gelen üyelere bu konuda bilgi veremedi.

Tarikatın bundan sonraki çalışmaları, belirlenmiş kurallara uyularak hep sadece sekiz kişi tarafından yıllarca sürdürüldü. İnsanlara yararlı hizmetler üretiyorlardı ama hiç kimse böyle bir tarikatın varlığının bile farkında değildi.

***

Christian Rosenkreuz'un ölümünün üstünden tam 120 yıl geçti.

Bir gün tarikatın merkezindeki üyeler bir onarım işiyle uğraşırken, duvarlardan biri ansızın yıkıldı. O duvarın ardında bir gizli geçit bulunduğunu gördüler. Bu geçit yoluyla varılan bir demir kapının üstünde aradan tam 120 yıl geçtikten sonra açılacağı yazılıydı.

Kapıyı açtıklarında yedi duvarlı, tavanı kubbe biçiminde bir hücreye girdiler.

Tam ortaya bir tabut yerleştirilmişti. Çevresine birçok harf, sözcükler, sayılar ve çeşitli şekiller işlenmişti.

Tabutun içnde Christian Rosenkreuz'un mumyalanmış cesedi yıllarca bozulmadan kalmıştı. Çaprazlama yerleştirilmiş kollarıyla Paracelsus'un sözlüğünü kucaklamış gibiydi.

Cesedin yanı başında yaşam öyküsü ile tarikatın ilkelerini içeren bir kitap, ayrıca alşimistlerin deneylerinde kullandığı araç ve gereçler vardı.

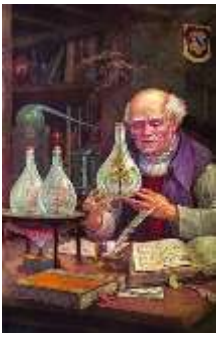
Rosenkreuz'un yazıp bırakmış olduğu kitabı okudular.

Bu yazıların bir bölümü bir vasiyetname gibiydi. Bundan böyle Rozkrua Tarikatı'nın açığa çıkarılması gerektiğini belirtiyordu.

***

Adı geçmişken **Paracelsus**'tan da söz etmemizde yarar var.

Paracelsus, 16. yüzyılda kendine özgü bir tarikat kurmuş olan İsviçre asıllı bir alşimist ve okültisttir. Strasbourg'da kurduğu tarikatını **Astroloji**, **Alşimi**, **tıp** ve **büyü** üzerine oturtmuştu. Tarikatı ölümünden sonra da varlığını sürdürdü.

Paracelsus 1541 yılında öldüğüne göre sanki bu tarikatı Rozkruacılar devralmış gibi bir durum ortaya çıkıyor.

Paracelsus'un kurduğu tarikatın üyelerinden kimileriyle bağlantılı bir diğer söylenti var: 17. yüzyılda hepsinin mason localarına katılıp birer "kabul edilmiş mason" olduğu...

İşte bu sahiden olabilir... 17. yüzyılda birçok yazar, düşünür, alşimist, sanatçı, bilim adamı ve diğerleri, ortamın özgür düşünce alış verişine elvermeyişi nedeniyle mason localarına katılmıştı. Bunların arasında Paracelsus'un kurmuş olduğu tarikatın üyelerinin de bulunmasının yadırganacak bir yanı yok.

Fakat konu bu kadarla bırakılmıyor... Bu kişilerin, daha sonra Masonlukta oluşturulan öğretinin kapsamı üzerinde etkili olduğu ileri sürülüyor. Bunun anlamı, ritüellerimizde Paracelsus'un ilkelerine de yer verilmiş olduğudur.

Böyle bir iddianın doğruluğu ya da yanlışlığının üzerinde durmak gerekmez çünkü zaten Rozkruacılar Paracelsus'un ilkelerinden esinlenmiş ve kendi öğretilerinin kapsamında bunlardan birçoğunu kullanmış, sonra da bunları Masonluğa taşımıştır.

Ancak bu tarikatın "kabul edilmiş mason" niteliğini almış olabilecek üyelerinin sonradan Masonluktaki ritüellerin oluşturulmasında etkili olduğunu düşünmek yanlış olur. Çünkü Masonluk 18. yüzyıl başlarında Londra'da başka koşullar altında, bambaşka emellerle kurulmuştur.

Rozkruacılar, 18. yüzyıl başlarında oluşan Spekülatif Masonluğu düşünsel kapsamı bakımından etkilemiş, bu yeni örgütlenmede payları olmuştur. Masonluğun gelişen öğretiminin ve sonradan oluşan ritler üzerindeki etkileri de yadsınamaz. Fakat tüm bunlar çok sonraki olaylardır.

Özetle, Paracelsus ile Masonluk arasında doğrudan bağlantı kurulmasının yanlış olduğunu söyleyebiliriz.

Şöyle dense belki daha doğru sayılabilir: *"Paracelsus'un tarikatının üyeleri sonra Rozkruacı oldu. Rozkruacılardan kimileri de günümüzdeki Masonluğun oluşumunu etkiledi."*

***

Paracelsus için «*16. yüzyılın en büyük şarlatanlarından biriydi.»* diyenler de çıkmıştır.

Bu suçlama biraz ön yargılıdır; Paracelsus'un Okültizm ve büyü ile uğraşmış olmasından ileri gelir.

Her şeye karşın, Paracelsus'un özellikle tıp alanında insanlığa büyük katkısı olduğu bilinir. Nitekim çok daha sonraları, -19. yüzyılın ikinci yarısında- tıp alanında âdeta bir devrim yaratmış olan Louis Pasteur için de benzer sözler edilmiştir.

“Christian Rosenkreuz’un keşfedilen mezarında bulunan öğeler” söz konusu olunca, bu bağlamda bir çelişki göze çarpıyor.

Bir an için şu kısaca “Fama Fraternitatis” olarak anılmakta olan kitapta anlatılanların gerçek olduğunu varsayalım.

Bu kitap 1614 yılında basılmış; belki de bir yıl önce yazılıp bu tarihte ortaya çıkarılmış… Diyelim ki Rosenkreuz’un mezarı da tam 120 yıl gizli kaldıktan sonra bundan bir süre önce keşfedilmiş. Nitekim Rozkruacıların bir yayınında bu keşif tarihi 1604 olarak veriliyor; buna göre Rosenkreuz 1484 yılında ölmüş.

Paracelsus’un doğum tarihi ise 1493. Dolayısıyla Christian Rosenkreuz’un mezarında bulunan öğeler arasında bir de “Paracelsus’un Sözlüğü” diye bir şey olamaz; şayet sonradan konmadıysa…

Üstelik tarihte Paracelsus’un böyle bir çalışmasından da söz edilmiyor.

Ancak bu sözlük, Christian Rosenkreuz ile bağlantılı öykünün kilit noktalarından biri; bu nedenle çok önemli.

Sakın bu kitap gerek Rozkruacıların gerekse Paracelsus’un yararlanmış olduğu bir başka yapıt olmasın?...

Örneğin ünlü hümanist Desiderius Erasmus’un “Adagia” başlığı altındaki deyimler sözlüğü gibi...

Elbette Johann Valentin Andreä bu iki ünlü kişiyi birbirine karıştırmış olamaz.

Belki de öyküde anlatılanlar yanlış anlaşıldı. Aynı anda Paracelsus’tan da söz ediliyordu ve iki konu birbirine karıştırıldı.

Belki de bu öyküde kullanılmış olan alegori tekniği uyarınca ne anlatılmak istendiği iyi anlaşılamadı.

Belki de bu sözlük sadece bir simgeydi.

17. yüzyılda böyle ayrıntılar üzerinde kafa yoran olmamıştı.

Kim bilir belki de o sıralarda bu işin doğrusu biliniyordu; yanlış anlama, daha sonra yapılan çeşitli yorumlar üzerine doğdu.

Nitekim bazı kaynaklarda "Fama Fraternitatis" olarak anılan kitapta değinilen sözlüğün, Paracelsus'un öğrencilerinden Gerhard Dorm tarafından 1584 yılında yayımlanmış bir kitap olabileceği de belirtilir.

Ancak öyle olursa, bu kez kitapta anlatılan öykünün sonu yani Christian Rosenkreuz'un 1484 yılındaki ölümünden 120 yıl sonra mezarının bulunmasına ilişkin bölüm çöker.

Önemli olan, bu öyküde Christian Rosenkreuz'un yanı sıra Paracelsus'tan başka hiç kimsenin adının belirtilmemiş olmasıdır.

Bu durum Rozkruacıların Paracelsus'un tarikatını izledikleri ile bağlantılı bir kronolojik çelişki olarak görülse bile onun tarikatını yenileyip yerini aldıklarının göstergesi sayılmaktadır.

Kapsamı bakımından ardındaki gerçek her ne olursa olsun şunu bilelim: "Fama Fraternitatis" Avrupa'da büyük yankı oluşturmuştu.

Ancak bu iş o kadarla kalmadı. Ertesi yıl piyasaya kısaca ***"Confessio Fraternitatis"*** olarak anılan bir kitap daha çıktı.

Confessio Fraternitatis

Bu kitap özgün olarak Almanca yazılmıştı fakat herkesin okuyabilmesi için kısa sürede diğer dillere de çevrildi.

CONFESSIO
FRATERNITA-
TIS R.C.
AD ERUDITOS
EUROPÆ

Bir bakıma öncekini bütünlemekteydi ama bu kez bir öykü olmayıp, âdeta bir bildirge niteliği taşıyordu.

Bildirge oluşu, tarikatın Rosenkreuz'un ölümünden 120 yıl sonra açığa çıkması gereğinden ileri geliyor.

Bu hayli uzun ve ayrıntılı bildirgenin en önemli bölümlerinden bazı pasajlar verelim:

"Hiç kimse bu kardeşlik kurumunun işe yaramaz ya da sonradan icat edilmiş bir şey olduğunu sanmasın."

"Biz ne doğuyu ne de batıyı efendimiz İsa'ya karşıt görüyoruz."

Bir açıklamaya göre, buradaki doğu "Müslüman dünyası", batı ise "Hıristiyan dünyası" anlamına gelmek üzere kullanılmış.

"Bizim felsefemiz, tüm becerilerin, bilimlerin, sanatların birleşimiyle tıp ve teoloji alanına uzanmaktır. Aramıza katılanlar, burada önceden bilmedikleri çok derin sırlar bulacaktır."

"Dünyanın iyilik ve güzelliklerine ilişkin hazine, kalıtım yoluyla ya da rastlantı sonucu elde edilemez. Biz hazinemizi aralarında herhangi bir ayırım gözetmeden tüm insanlara sunuyoruz ama yalancılara ve aramızda bilgelikten başka bir şey arayanlara kapalıyız. Onlar, kendilerine ne yaraşırsa onu bulur. Doğanın ulu kitabı tüm insanlara açıktır ama onu okuyup da anlayabilecek olanlar pek azdır."

"Dünya yüzündeki her harf ve figür iyi öğrenilip saygın tutulmalıdır. Aramıza katılarak bizimle birlik kuracak olanlar, önce Kutsal Kitabı kendilerine rehber edinmiş olmalıdır. Değerli kişiler için ondan daha yetkin, daha beğenilesi, daha bütünsel bir kitap yoktur."

"Sizi sahte alşimistlerin yazdığı ve Kutsal Üçlemeyi kötüye kullanan kitaplara kapılmamak bakımından uyarmak isteriz. Çünkü günümüzde birçoğu bulunabilen bu kitaplar, birtakım garip figürlerle, anlaşılmaz tümcelerle insanları aldatıp, aslında basit ve apaçık olan gerçeklerin öğrenilmesini güçleştirmeyi, paranızı almayı hedeflemektedir. Aklınızı kullanın ve onlara kapılmayın."

"Şunu bilip anlamanızı isteriz ki biz içtenlikle İsa'ya inanıyor, papayı kınıyor, kendimizi doğru olan felsefeye bağlıyor, Hıristiyanca yaşam sürüyoruz. Bizim gibi, Tanrı'nın bu ışığı üzerinde parlayan birçok kişiyi de kardeşliğimize davet ediyoruz. Fakat pragmatik ve kafası karışık adamların, altının parlaklığı ile gözleri kör olanların, dürüst olsa da kolayca yozlaşabilecek kişilerin, şamatalı yaşamlarıyla gurur duyanların yararsız sızlanmalarla bizi rahatsız etmemesini dileriz."

"Her ne kadar tüm dünyaya zenginlik kazandıracak ve insanları bilgi edinmeye yönlendirerek acılarını dindirmeye çalışacak isek de kimse

bizi bireysel olarak tanımayacaktır. Bizi bulup Rozkrua Kardeşliği'nin mutluluğuna katılma dışında, zenginlik ve bilgilerimizi elde etmek ile bundan kendine bir pay çıkarmak isteyen, böylece Tanrı'nın dileğine karşı gelenler ise yaşamını bizi aramakla harcayacaktır."

Böylece Rozkrua Tarikatı'nın varlığı ismiyle de cismiyle de açıklanmış ve katılmak isteyen iyi niyetli kişilere bir çağrı iletilmiş oluyordu.

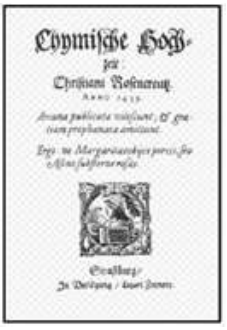
Ancak bildirgenin son tümcelerine dikkatle bakınca, tarikatın kapısının her isteyene hemen açılmayacağının da belirtildiğini görüyoruz. Bu da - bildirgede açıkça belirtilmese bile- bu kardeşlik kurumunun ezoterik bir nitelik taşıdığının göstergesiydi.

Birçok kimse, belki dilinin ağırlığı ve tümcelerinin karmaşıklığından, belki dikkatlice okumadığı için bu bildirgede yazılanları tam ve doğru olarak anlayamadı. Zaten bildirgenin kapsamında da açıkça değinildiği üzere; öyle kişilerin değil, sadece anlayabilecek olanların anlaması bekleniyordu. Ancak önceki kitabın etkisiyle tutuşmuş olanlar, bunu okuyunca tarikata girebilmek için cayır cayır yanmaya başladı. Doğrudan Andreä'ye başvuranlar bile oldu.

Andreä'nin bu başvuruları nasıl karşılamış olduğunu, onlara ne dediğini bilmiyoruz ama galiba ertesi yıl çıkan üçüncü kitabı, bu bağlamda bir genel yanıt olmak üzere yazılmıştı.

Kimyasal Düğün

1616 yılında ***"Chymische Hochzeit der Christian Rosenkreuz"*** *(Christian Rosenkreuz'un Kimyasal Düğünü)* adı altında bir kitap daha yayımlandı.

Chymische Hoch-
zeit
Christiani Rosencreutz.
ANNO 1459.

Bu kitap, baştan sona alegori üzerine kurulu bir anlatımla donatılmıştı.

Dolayısıyla bu da iletisini ancak anlayabilenlere vermekteydi.

Sahiden yaşamış olup olmadığı bilinmeyen Christian Rosenkreuz'un dünya görüşü ve felsefesi, dolayısıyla tarikatın ilkeleri, yedi gün süren bir dizi

olaylar biçiminde, bu serüveni yaşamış olan bir varsayımsal kişinin ağzından anlatılmaktaydı.

Bu öykü, ezoterik bir kurumda kullanılan alegorik anlatımların güzel örneklerinden biridir. Bu nedenle, aslında önemli noktalara değinen bir özet yapmakla birlikte, anlatımını öncekilere oranla biraz daha uzun tutacağız. Çok ağır bir simgesel dil kullanılmış olduğu için, öykünün arasına bazı açıklamalar koyup yer yer yorumlar ekleyeceğiz.

İlk gün:

Paskalyadan bir önceki gün masamın başında dua ediyor, ertesi gün için hazırlanıyordum.

Aniden bir fırtına çıktı. Az sonra melek gibi bir hanım göründü. Elinde birçok mektup vardı. Birini masamın üstüne bırakıp gitti.

Zarf mühürlüydü ve üzerinde IN HOC SIGNO VINCES yazılıydı. Zarfı açtığımda bunun bir kralın düğününe davet olduğunu gördüm. Katılmaya karar verdim.

Latince "In Hoc Signo Vinces" terimi, sözlük anlamı bakımından *"*Bu işaretle kazanacaksın." demektir. Bu terim Masonluğun bazı yüksek derecelerinde de bir özdeyiş olarak geçer. Bir bakıma İsa Mesih'i nitelemek üzere kullanılan bir simgedir.

Bu simge P ve X harflerinden oluşuyor gibi görünüyorsa da, aslında Yunan alfabesindeki "çi" ve "ro" harflerinden oluşmaktadır. Bunlar, Mesih'in Yunancada CRISTOS biçiminde yazılan adının ilk harfleridir.

Acaba sadece o kadar mı?... Bir diğer bakış açısıyla R ve C harflerini içermekle, Rosescreuz adını temsil etmekte değil mi?

Masonlukta, -özellikle York Riti'nde- kullanılan çiziminde ise Tapınak Şövalyeleri konusu ile bağdaştırılması suretiyle hayli farklı bir biçim verilmiştir.

İkinci gün:

Düğün yerine gitmek için önce bir ormandan geçmem gerekti. Sonra karşıma dört yol çıktı.

En kısa olanı tehlikeliydi. İkincisi rahattı ama çok uzundu. Üçüncüsü dosdoğru şatoya gidiyorsa da sıradan birinin onu kullanması yasaktı. Dördüncünün ise nereye vardığı belli değildi.

Hangisinin en doğrusu olacağını kestirebilmek kolay değildi. Birini seçip yoluma devam ettim.

Hangisini seçmiş olduğunu açıklamamış. Açıklasaydı, olmazdı. Yorumu okuyucunun yapması gerekiyor.

Art arda üç kapı ile karşılaştım.

İlk kapıdaki bekçi davetiyemi görmek istedi. Gösterdim; inanamadı. Ona Rozkrua Kardeşi olduğumu söylemem de yetmedi; geçebilmem için, yanımda taşıdığım suyu onunla paylaşmam gerekti.

İkinci kapıda, zincirle bağlı olsa da üzerime saldırmak isteyen bir aslan ile karşılaştım. Bekçi aslanı geri çekti. Geçmeme izin vermek için benden bir şey istedi. Ona verebileceğim tek şey, daha önce ekmeğime katık ettiğim tuzun arta kalanıydı. Aldı; teşekkür etti.

Ekmek ile su, bir arada ya da yan yana olmak üzere Masonlukta çok önem verdiğimiz simgeler… Bir de "ekmek ile tuzun paylaşılması" var. Rozkrua Tarikatı ile ondan yüz yıl kadar sonra ortaya çıkacak olan Spekülatif Masonlukta geçen simgesel terimlerin benzeşmesi hatta örtüşmesi basit bir rastlantı olabilir mi?...

Masonluktaki bu terim ve deyişlerin Rozkrua Tarikatı'ndan alınma olduğunu söylemek biraz aşırı bir iddia olur. Fakat her ikisinin de ortak bir kökenden alınma olduğunu kabul etmek akla yatkın olabilir.

Şatonun kapısından girebilmek için ayakkabılarımı çıkarmam gerekti. Onları alıp, bana yeni bir çift verdiler.

Loş bir odada bir berber saçlarımı kesip kafamın tepesini tıraş etti. Sonra tıpkı benim gibi birçok davetlinin bulunduğu büyük ve aydınlık bir salona alındım.

Zengin bir sofra düzenlenmişti, Yemek boyunca felsefi konular üzerinde konuşuldu. Birçokları bildiklerini anlattı.

Öykünün tam (özetlenmemiş) bu bölümünde kimi efsane kahramanlarına, özellikle Platon ve Demokritos gibi Antik Yunan düşünürlerine değiniliyor. Sonra ikinci günün anlatımına devam ediliyor.

Davetliler arasından benimle birlikte dokuz kişiyi ayırıp daha küçük bir odaya götürdüler. Her birimizin rızasını aldıktan sonra ellerimizi, kollarımızı, gözlerimizi sıkıca bağladılar.

Birbirimizle konuşmamamızı tembih ettiler. Hepimizi sabaha kadar öylece bıraktılar.

Tüm gece boyunca neler düşündüğünü, âdeta görmüş olduğu bir düş gibi anlatıyor. Böylece serüvenin ikinci günü sona eriyor.

«Bu ne biçim düğün?» diyeceksiniz.

Burada "düğün" sözcüğü simgesel bir terim olarak kullanılıyor. İşin içinde bir düğün olayı var ama bunu bir gerçek düğün olarak almamak gerekir. Bu öyküde bir bütün olarak ne anlatılmak istendiği düşünülürse, buradaki düğün teriminin "bireyin kendi iç evrenine özgü bir dönüşüm oluşturması olayı" anlamında kullanıldığı söylenebilir.

Öyküdeki her bir gün, yedi aşamalı bir inisiyasyonun karşılığı... Söz konusu düğün, görünüşte bir kral ile kraliçenin evlenme töreni ama bu olay aslında "can" ile "ruh" kavramlarının birleşiminin karşılığı; Alşimistlerin benimseyişi uyarınca biri kükürt diğeri cıva.. Bu iki öğenin birleşiminden bir tuz oluşur. Bunu da simgesel anlamda değerlendirmek gerek. Nitekim bu üç öğe bizim "Düşünme Odası" ya da "Tefekkür Hücresi" dediğimiz yerde birer simge olarak bulunmuyor mu?

Bu serüvende geçen ilk günün Masonluktaki karşılığı, bir adayın aramıza katılmak için bize başvurduktan sonra giriş törenine çağrılma öncesinde geçirdiği aşamalar gibi…

İkinci gün ise inisiyasyon (tekris) sürecinin başlangıcı... Adayın simgesel olarak karanlıkta düşünceleriyle baş başa kalışı… Sonra gözlerinin

bağlanması ve bazı uygulamalarda geçerli olmak üzere simgesel soyunma ve boynuna bir tutsaklık bağı geçirilmesi…

Üçüncü gün:

Sırtında bir altın pelerin taşıyan bir genç kız, bağlarımızı çözerek bizi bahçeye götürdü. O kadar susamıştım ki oradaki çeşmeden kana kana su içtim. Sonra bizi daha yukarıdaki bir terasa çıkardı. Tüm davetliler orada toplanmıştı.

Hepimizi teker teker bir terazide tarttılar. Terazinin diğer kefesinde dördü küçük, ikisi daha büyük, biri hayli iri olan daralar kullanıldı. Herkesin ağırlığı farklıydı. Tek bir darayı bile kaldıramayacak kadar hafif çekenler bile oldu. Tümünün birden yetmediği tek tük kişi çıktı. Çoğunluğun ağırlığı ise ortalardaydı. Benim de...

Ağırlığı yetersiz bulunanlara çeşitli cezalar verildi. Uzaklaştırıldılar. Sonunda pek az kişi kaldık. Genç kız bizi yine bahçeye indirip çeşme başında iyice yıkanmamızı istedi. Sonra bir sofra başında toplandık. Her birimize farklı yiyecek ve içecekler verildi; yaşantımızdaki önemli bir deneyim anlattırıldı. Yemekten sonra da şatodaki çeşitli tablo ve heykeller gösterildi; müzik dinletildi.

Bu üçüncü günde olan bitenler, ezoterik kurumlardan birçoğunda uygulanan inisiyasyonun bir diğer aşamasını yansıtıyor. Antik Mısır'ın "Ölüler Kitabı"nda anlatılan yürek tartılması uygulamasıyla da yakın bir benzeşim var.

Kişilerin bir seçmeden geçirilmesi çok önemli... Kimilerinin yolu buraya kadar... Bundan sonrasına ancak bireysel nitelikleri uygun olanlar katılabiliyor.

Bu aşamada bir başka önemli nokta daha dikkati çekmekte: Ataerkil toplum düzeni üzerine kurulu bir ortamda, erkeklere bir genç kızın rehberlik

edişi... Bu, kadın ve erkek arasındaki eşitlik gereğinin vurgulanışı olarak düşünülebilirse de bunu çok daha derin anlamlı almak, "genç kız" kavramını bir simge olarak değerlendirmek gerekli. Özgün öyküde onun için "Virgo" sözcüğü geçiyor. Bu ise sözlük anlamı bakımından "bakire" demek ama beri yanda açıkça "Meryem Ana"nın karşılığı...

Dördüncü gün:

Genç kız hepimize birer altın pelerin giydirdi. Bizi 365 basamağı olan bir kuleye çıkardı; yeni genç kral ile kraliçeye tanıttı.

Bu "Altın Pelerin" teriminin Yunan Mitolojisi'ndeki Argonotlar ile bağdaştırılması olanaklıdır. Bu ise "yolculuk" kavramını öne çıkarır.

Aşağıya indiğimizde, aksakallı önceki kral ile birlikte üç başka kral ve üç kraliçenin katıldığı, yedi aşamalı bir düğün töreni izledik. Törenin sonunda herkes «Yaşasın damat! Yaşasın gelin!» diye hep bir ağızdan seslenerek bu mutlu olayı kutladı.

Töreni izleyen ziyafette, krallar ile aynı masada oturtulduk. Yemekten sonra, herkes üzerindeki bembeyaz giysiyi çıkarıp kapkara giyinerek çember biçiminde toplandı. Uzun boylu bir adam, elindeki baltayla önceki kralın kafasını kesti. Bedeni bir kara kefene sarılırken, akan kanı bir altın kupa içine toplandı. Ardından aynı işlem, oradaki diğer üç kral ve kraliçeye de uygulandı.

Genç kız bizi yatacağımız yere götürürken, onu izlersek burada ölmüş olanların birçoklarının yaşamasını sağlayacağını söyledi.

Buradaki anlatımı, insanların bir düğünde hunharca katledilişi olarak değil, bambaşka anlamda değerlendirmek gerekir.

Akan kanın toplandığı söylenen altın kupa elbette bize **Kutsal Çanak** kavramını anımsatır.

O zaman burada önceki yaşlı kral ve yeni genç kral için de Avrupa efsanelerinde tarih boyunca sözü edilmiş bir başka terimi çağrıştırır: **Balıkçı Kral**.

Rozkrua Tarikatı'nda bu gibi kavramlar ya da bunların karşılıklarının bulunmasına değil, bulunmasaydı yokluğuna şaşmak gerekirdi.

Beşinci gün:

Sabah erkenden kalkıp şatoyu gezmeye başladım. Genç bir saray görevlisi bana rehberlik etti. Beni bir merdivenden indirip yeraltına uzanan bir dehlize soktu. Karanlıkta hayli yol aldıktan sonra, bir demir kapı açtı.

Kralın hazine dairesine girmiştik. Orada görülen mücevherlerin yanı sıra tam ortada altından yapılma bir kartal, aslan ve boğa heykeli üzerine oturtulmuş, zengin süslemelerle donatılmış bir tabut vardı.

Rehberim beni elimden tutup daha derine götürdü. Çekip açtığı bir perdenin ardında çırılçıplak yatan Venüs'ü gösterdi.

Döndüğümde, kalkmış olan diğer dostlarla buluştuk. Bahçede yapılan cenaze törenini izledik. Törende bir konuşma yapan genç kız, şimdi bu ölülerin yeniden yaşama kavuşabilmesi için Olympos Kulesi'nden iksir getirilmesi gerektiğini söyledi.

Bunun için, yedi ayrı gemiye binerek yelken açtık.

Kare biçiminde bir ada üzerinde yapılmış olan Olympos Kulesi, iç içe yedi yuvarlak duvardan oluşuyordu. Yaşlı kule bekçisi bizi önce gezdirdi, sonra en dipteki laboratuvara götürdü. Oradaki âlet ve malzemeyi kullanarak çalıştık.

Öykünün bu aşamasındaki ayrıntılara bakılacak olursa, alşimi deneylerinden söz ediliyor. Ancak konunun ayrıntısına girilmeyip, hiçbir açık vermemeye özen gösterilmiş olduğu da dikkati çekiyor.

Kendisini öykünün akışına kaptıran kişi, laboratuvarda başarılı bir çalışma yapan bu seçilmiş kişilerin ertesi gün yine gemilere binip ölüleri canlandırmak üzere geri döneceğini bekleyebilir ama öyle değil.

Altıncı gün:

Sabah hep birlikte önceki gün yaptıklarımızı, bunun gerçekten bir işe yarayıp yaramayacağını tartışırken, aramızda görüş ayrılıkları çıktı. Bunun üzerine kule bekçisi bizi içeriye kilitledi ve çekip gitti.

En ortadaki kulenin tepesinde o genç kızı gördük. Bizi yanına çağırıyordu. Oraya çıkabilmek için elimizde sadece bekçinin bıraktığı bir merdiven, bir halat ve bir çift kanat vardı. Birbirimizi destekleyerek bunları kullandık ve altı katlı kulenin tepesine tırmanmayı başardık.

Bundan sonra genç kız bizi bir başka yere götürüp, hayli uzun süren bir gösteri yaptı.

Bir altın kürenin içine sadece kum, su ve birtakım diğer çeşitli malzeme yerleştirdi. Bunu çeşitli işlemlerden geçirdi. Sonunda bir yumurta oluşturdu. Bunu altın kürenin içinde ağır ağır ısıtınca, içinden bir canlı civciv çıktı.

Bu anlatımda yapılan işin *"Ne sihirdir, ne keramet!"* gibisinden bir hokkabazlık gösterisi olduğu düşünülebilirse de aslında burada sözü edilen her bir öğenin simgesel bir anlamı olduğu, dolayısıyla uzun uzun anlatılan işlemin de felsefi açıdan değerlendirilmesinin öngörüldüğü unutulmamalı.

Daha birçok olağanüstü olayın nasıl gerçekleştirilebildiğini izledik. Doğanın yetkinliğini, insanın ise aklını kullanarak başardığı icatlar ile ancak onun taklitlerini oluşturabileceğini kavradık.

Yedinci ve son gün:

Hepimize birden Altın Taş Şövalyesi unvanı verilip, madalyası takıldı.

Gemilere binerek kuleden ayrıldık.

Döndüğümüzde bir baktım ki buraya gelirken ilk kapıda karşılaşmış olduğum bekçi, kralın yanı başında yer alıyor. Onun aslında ünlü bir astrolog olduğunu fakat Venüs'ü görmekle bir kusur işlediğini, bundan ötürü ilk kapıda bekçilik etmek zorunda bırakıldığını öğrendim.

Ancak onun yerini bir başkası alacak olursa kurtulabileceğini söylediler.

Bu söz yüreğimi dağladı. Onu özgürlüğüne kavuşturmam, artık ilk kapıda onun yerine benim bekçilik etmem gerekiyordu.

Altın Taş Şövalyesi olan diğer kardeşler, edindikleri tüm ayrıcalıkların yanı sıra bundan böyle bilgisizlik, yoksulluk ve hastalıklarla savaşmayı üstlenip görevlerini yapmaya çıktı.

Ben ise sonraki gün kapı başındaki görevimi almak üzere eve gidip altın pelerinimi bilinmeyen bir zamana dek orada kalmak üzere bir askıya taktım.

Johann Valentin Andreä bu öyküyü şu sözle bitirmiş:

"En yüce bilgelik hiçbir şey bilmemektir."

Altına da 1459 diye de bir tarih atmış.

Bu öykü ile Rozkrua Tarikatı'nın yedi dereceli bir öğreti sistemi olduğunu görüyoruz. Bu dizgeyi izleyerek başarı elde eden bir kişinin, sonunda kendi özüne, iç evrenine döneceği anlaşılıyor.

Buradaki en önemli nokta, bu kimyasal düğünün aslında kişinin kendi düğünü oluşu… Dolayısıyla Rozkrua Tarikatı'na katılmak isteyenleri kendi kimyasal düğünleri yani zorlu bir inisiyasyon bekliyordu.

Burada ortaya konulan felsefe, öncelikle Alşimistlerin ilkeleri üzerine kuruluydu. Hermetizm ve Kabala'dan da önemli alıntılar içermekteydi. Belki buna "Paracelsus'un Felsefesi" demek daha doğrudur. Rozkruacıların 17. yüzyılda nelerle uğraştığı şöyle bir gözden geçirilirse, Andreä'nin kitaplarında anlatmış olduklarından çok Paracelsus'un etkisi görülür.

Kimyasal Düğünün Sonrası

Kimyasal düğünü anlatan kitabın ortaya çıkışının üstünden daha birkaç yıl bile geçmeden, Avrupa ülkelerinde birbiri ardınca çeşitli Rozkrua Tarikatı derneklerinin kurulmasına başlandı.

Bazı kişiler bu tarikatın ileri gelenlerinden olduğunu ileri sürerek, seçtikleri diğer kişileri kendi kafalarından düzenledikleri bir ritüelik törenle bu sözde tarikata kabul etmeye girişti. Bunların hangisinin Rozkrua Tarikatı'nın gerçek bir kolu olup, hangisinin bir şarlatan tarafından uydurulduğunun anlaşılamadığı bir evreye girildi.

Her etkinin bir de tepki oluşturması gibi, elbette bu akımı hiç hoş görmeyen hatta olanca gücüyle buna karşı çıkanlar da oldu. Örneğin şöyle diyenler vardı: *«Rozkrua Kardeşliği adı takılan bu akım, sadece meraklısı için bir fanteziden öteye gitmez. İnsanı, Hz. İsa'nın basit ve doğru olan yolundan saptırıp, yapay ve olağan dışı bir yola yöneltmeye çalışmaktadır.»*

1618 yılında yani tarikatın ortaya çıkışından az sonra, Hıristiyan mitolojisi üzerine yayımlanan bir kitapta Rozkruacılar alaya alınıp, *"Komedi oynayan bir kardeşlik örgütü"* olarak nitelenmişti.

***

Rozkruacıların 17. yüzyılda ortaya çıkışı romantik bir efsaneye bağlanmıştı ama bu oluşum kısa bir süre içinde karmakarışık bir hale geldi. Öyle ki Andreä bundan sonra yayımladığı birçok kitapta bu tarikata eleştiriler yağdırmaya başladı. Kendilerine "Rozkrua Kardeşi" diyen sahtekârlardan söz etti. Hatta bir kitabında *"Rozkrua Kardeşliği fantezisi, zamanımızdaki Okültizm skandalının kalbidir."* bile dedi. 1634 yılında yayımlanan bir diğer kitabında da kendisinden söz ederken, Evangelist Lutherci inancından başka hiçbir tarikata yüz vermediğini, Kutsal Kitabı her şeyin üstünde tuttuğunu, bir zamanlar gençlik ateşiyle yazmış olduğu abartılı öykülerde bununla çelişkili gibi görünen ve insanları rahatsız eden bir izlenim yaratmışsa, şimdi onların tümünü yadsıdığını belirtti.

Bu tarikatın kurucusu olarak bile nitelenmiş bir kişinin böyle sözler edişi, tarikatın ortaya çıkar çıkmaz yozlaşmaya uğradığının ya da uğratıldığının bir göstergesi sayılabilir mi acaba?

Yoksa Andreä'nın bu tutumunun arkasında başka bir şey mi aramalı?

***

Rozkrua Tarikatı 17. yüzyıl başlarında yeniden ve bu kez açıkça ortaya çıktığı sırada adı **"Fraternitas Rosae Crucis"** *(Rozkrua Kardeşliği)* olarak konmuştu. Latincede "rosae crucis" Almancada "Rosenkreuz" ile eş anlamlı ama bu tarikatın adının o varsayımsal kişinin adından geldiğini doğrulamaz.

Nitekim kimine göre "rosae crucis" terimi, özgün olarak gül ile bağlantılı değildi ve "saf haç" anlamına gelmek üzere kullanılmıştı. Onlara göre bu anlam, 17. yüzyılda yitirilip yozlaştırıldı ve gül ile haçın bir araya getirildiği bir simge oluşturularak da pekiştirildi.

1629 yılında Robert Denyau adlı bir Fransız tarihçi, Rozkrua Tarikatı'nın aslında hiç de yeni olmadığını, 1188 yılında kurulduğunu ileri sürdü. Böylece bir bakıma "Confessio Fraternitatis" adlı bildirgenin başındaki savı doğruluyordu.

Robert Denyau'nun Rozkruacılar ile doğrudan bir bağlantısı olup olmadığına ilişkin bir bilgi yok ama 1188 yılında 70 yıldan beri Tapınak Şövalyeleriyle iç içe olan Siyon Örgütü'nün yolunu ayırarak yeni bir oluşum içine girdiği biliniyor. Bunun tersi de benimsenebilir: O tarihte Tapınak Şövalyeleri, Kudüs'ün elden gitmesi üzerine Siyon Örgütü'nden kopmuş ve kendilerine göre farklı bir yol tutmuştu.

BAĞLANTILAR

Rozkruacıların Siyon Örgütü ile ne ilgisi vardı?

Böyle bir soru *«Rozkruacıların Siyon Örgütü ile herhalde bir ilgisi olmamalı. Bunlar apayrı kurumlar. Bu ilgi düşüncesi de nereden çıktı? Her şeyi döndürüp dolaştırıp ille de Siyon Örgütü'ne bağlamanın gerekçesi nedir?»* diye, âdeta yakınmalı bir düşüncenin yansıması gibi görünüyor.

Tarihte, aralarında hiçbir bağlantı olmayan kurumların sanki ilişkili gibi gösterildiği, ilişkili kurumlar arasındaki bağlantıların göz ardı edildiği hatta öyle bir ilişki yokmuş gibi gösterildiği de olmuştur.

Burada ise durum farklı; apaçık...

Bunun için de Siyon Örgütü'nün tarihteki varlığını kabullenmek gerek.

Rozkrua Tarikatı ile Siyon Örgütü'nün hiçbir ilgisi bulunmadığı ileri sürülürse, asıl bu sav tarihsel gerçekleri yadsımak, en azından tarihi üstünkörü ve hayli kısıtlanmış bir açıdan -âdeta dürbünün tersinden bakar gibi- görmeye çalışmak olur.

Oysa bu konuda öyle yaparak bağlantıları olabildiğince küçük görmeye çalışmak yerine çok iyi bir büyüteç kullanmak gerekiyor.

Siyon Örgütü sadece Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'ndan koptuktan sonra değil, bu tarikat ortadan kaldırıldıktan sonra da kendisini açıkça ortaya koymadan ama asal ülküsünü terk etmeyerek varlığını sürdürmüştür.

Fransa'da olup bitenlerden sonra herkes Tapınak Şövalyeleri'nin varlığının sürüp sürmediği, sürmekteyse bunun nerede ve nasıl olduğu üzerinde durmuştur.

Daha önce de var olup her yerde perde arkasında kalmış olan Siyon Örgütü ile bu örgütün öteden beri peşinde koştuğu ülküsü yani Siyonizm üzerinde durulmamıştır.

Neden?

Bilinmediği için.

Kim varlığını bile bilmediği bir şey ile ilgilenmeyi düşünür ki?

Zaten sorun da burada... Varlığı bilinmediği, çok gizli tutulduğu için kimse adını bilmese de burada Siyon Örgütü dediğimiz oluşumla ilgilenmemiştir. Bu da Siyonistlerin işine gelir. Bilinmemesi, duyulmaması, görülmemesi gerekir. Öyle olmalıdır ki bu organizasyon asal amacını gerçekleştirebilme yönünde paravanlar kullanarak entrikalar düzenleyebilsin…

***

Siyon Örgütü'nün 17. yüzyıldaki büyük üstatlarından her biri, aynı zamanda Rozkrua Tarikatı üyesiydi. Daha önce Leonardo da Vinci'nin bile bir Rozkruacı olduğu ileri sürülürken, bu mesnetsiz bir boş lâf değildi.

Kaldı ki Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile bağlarını kopardıktan sonra Siyon Örgütü'nün kullanmış olduğu çeşitli paravan adlardan biri de **"Rosae Crucis Veritas"** idi.

17. yüzyıldaki Rozkruacılar sadece alşimiyle uğraşmakla kalmıyor, hermetik, gizemci ve okült nitelikli çalışmalar da yapıyordu. O sıralarda yeniden canlanmış olan Natüralizme de önem veriyorlardı. Bunda Rozkrua Tarikatı'nın üyeleri arasında birçok bilim adamının bulunuşunun etkisi olabilir. Bu uğraşılarının amacı şöyle belirtiliyordu: "Evrensel gerçeklerin araştırılarak bulunması ve bunların tüm insanlığın yararına olmak üzere üretilecek olumlu hizmetlerde kullanılması."

Bu amaç günümüzde bazı mason örgütlerince benimsenen erek ile de örtüşüyor. Zaten o dönemde Rozkrua Tarikatı ile kurumsal yapısı daha sonra oluşacak spekülatif nitelikli Masonluk da birbirine yaklaşmaktaydı.

Rozkruacı olduğu bilinen ünlüler arasından, -sırf örnek olmak üzere- şu kişileri sayabiliriz:

17. yüzyılın ilk yarısında **Tommaso Campanella, Michael Maier, Robert Fludd, Francis Bacon, René Descartes, Gottfried Wilhelm von Leibniz, Johann-Baptiste von Helmont**; aynı yüzyılın ikinci yarısında ise **Robert Boyle, John Locke, Johann Amos Comenius** ve **Isaac Newton**…

Herhangi bir ansiklopedide ya da internette bu kişilerin hepsine ilişkin ayrı ayrı detaylı bilgi bulunabilir.

Ancak bu kişilerin aynı zamanda birer Rozkruacı hatta alşimist oldukları genellikle yazılmamıştır.

Çünkü onların bu yönü hem ilgi dışı bir konudur hem de bir bilim adamına aynı zamanda bir alşimist olmak bir türlü yakıştırılamamıştır; sanki alşimist olmak uygunsuz hatta kötü bir şeymiş gibi…

Oysa 17. yüzyılda değil kimya, fizik bile henüz tam anlamıyla bir bilim dalı haline gelmemişti. Bilim adamlarının alşimi ile uğraşmaları pek doğaldı.

Her birinin insanlığa önemli katkıları vardır. Bunun birer Rozkruacı olmalarından ileri gelip gelmediği tartışılabilir. Kim bilir, belki bu tarikatın üyesi olmasalardı bile insanlığa önemli katkıları olacaktı. Nitekim o dönemin her bilim adamı ya da düşünürü aynı zamanda bir Rozkruacı değildir.

Fakat burada yukarıdaki listeden seçerek üzerinde özellikle duracağımız bir kişi var: **Robert Fludd.**

***

Louis de Nevers 1595 yılında öldü.

«O da kim?» diyeceksiniz.

Genel tarihte adını duymamış olabiliriz. Louis de Gonzaga olarak da tanınan İtalyan asıllı bir soylu… Bizim için önemi olan yönü, Siyon Örgütü'nün 16. yüzyılın son çeyreğindeki büyük üstadı oluşu.

Onun yerini İngiliz asıllı Robert Fludd aldı.

Böyle olunca, ortaya iki olasılık çıkıyor: Ya Rozkrua Tarikatı zaten önceden de vardı ya da Robert Fludd bu tarikata sonradan girdi.

İlki akla daha yatkın geliyor çünkü Robert Fludd, Paracelsus'un tarikatının da üyelerin olan bir tıp doktoruydu. Günümüzde "alternatif tıp" olarak anılan yöntemleri kullanarak gerçekleştirdiği tedavilerle ün kazanmıştı.

Böyle olunca, o tarihte Siyon Örgütü'nün İngiltere'ye taşınmış olduğu söylenebilir mi?

Pek değil... Çünkü Robert Fludd uzun süre Kıta Avrupası'nda kalmış, Alman asıllı ünlü Rozkruacı **Michael Maier** ile yakın dostluk kurmuş, her ikisi de yıllarca İngiltere ile Almanya arasında mekik dokuyup durmuştu.

Robert Fludd, gençlik yıllarında gizemciliğe ve hermetik öğretiye hayli merak sarmıştı. Rozkrua Tarikatı'na girdikten sonra gerek bu tarikata ilişkin gerekse diğer alanlardaki yapıtları sayılmakla bitmez. Burada onun pek bilinmeyen ya da üzerinde durulmamış özelliklerinden birinden söz edeceğim.

1602 yılında Marsilya'ya gitmişti. Orada **Guise** ailesinden Henri de Guise'in çocuklarının eğitmenliğini üstlenmişti. Bu aile, 16. yüzyıl boyunca Fransa tahtını ele geçirmek için çevrilen entrikalarda hep başrollerden birini oynamıştı. Robert Fludd'ın yetiştirdiği gençlerden Charles de Guise, 1631 yılında Fransa kralını tahttan devirmek için bir darbe girişiminde bulunmuştu. Başarılı olamayınca büyük bir düş kırıklığına uğramış, kendi kendisini cezalandırıp İtalya'ya sürgün etmiş, 1640 yılında orada ölmüştü.

Charles de Guise, Languedoc'taki Couiza adlı kasaba ile çevresinin sahibi olan Joyeuse ailesinin tek varisi Henrietta-Catherine de Joyeuse ile evlenmişti. Henrietta-Catherine, kocası ölünce çocuklarıyla birlikte ülkesine dönmek istemişti. Kral Louis XIII buna izin vermemiş, dönebilmesi için onu Languedoc'ta sahibi olduğu yerleri kendisine satmaya zorlamıştı. Henrietta-Catherine, kocasının başaramamış olduğu emelini kutsal bilerek ona bağlı kalmıştı. Fransa kralı kaç para verirse versin, arazilerini ona satmaktansa ana yurdundan uzak kalmayı yeğlemişti. Ancak birkaç yıl sonra Louis XIII ölünce, Fransa'ya dönme olanağını elde edebilmişti.

Fransa kralının bu araziyi satın almak istemesinin, Charles de Guise'in dul eşinin ise buna karşı direnmesinin bir başka nedeni mi vardı?

Öyle olsa gerek!... Herkes Languedoc'taki bir şeyin peşinde ama o şeyin ne olduğu da tam belli değil.

Burada sanki Masonluk Tarihi ile hiç bağlantısı olmayan birtakım şeylerden söz etmekte olduğumu düşünebilirsiniz. Evet, anlatılagelen tarih bakımından öyle. Fakat taşların her birini yerine oturtunca, hepsinin birbiriyle bağlantısı olduğu ortaya çıkıyor.

***

Robert Fludd 1637 yılında öldü.

Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığını bu kez kim üstlendi dersiniz?

Az önce anlatmış olduklarımıza bakılırsa, akla Guise ailesinden biri hatta Henrietta-Catherine de Joyeuse bile gelebilir çünkü geçmişte bu örgütün büyük üstatlığını üstlenmiş bazı kadınlar var.

Yaşamı boyunca en yakın dostu olan Michael Maier mi?

Hayır!... O da değil... **Johann Valentin Andreä**.

Burada konumuzun dışında kaldığı için Siyon Örgütü'nü 13. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar kimlerin yönetmiş olduğu üzerinde durmadım. Oysa bunun bir listesi bulunmuş. Ancak şimdi sırası gelmişken önceki büyük üstatlardan en az ikisinin adına değinmek gerek:

Önce **Alessandro Filipepi** (Botiçelli), onun ardından **Leonardo da Vinci**.

İşte böylece Siyonistler ile Rozkruacılar arasında bir bağ bulunduğu açıkça ortaya çıkıyor. Hatta bu kesin kanıt bile sayılabilir.

Nitekim Johann Valentin Andreä, bu görevi üstlendiği 1637 yılından sonraki yaşamı boyunca, Siyon Örgütü ile kendi tarikatının sıkı fıkı olmasını sağladı. Öyle ki onun Siyon Örgütü'ndeki büyük üstatlık döneminde Rozkrua Tarikatı Siyonizmin sağ kolu olup çıktı. Rozkruacılar ile Siyonistler özdeşleşti. Fakat işte bu nedenle olsa gerek ki Andreä böyle bir tarikat ile bağlantısı olmadığını ileri sürmüştü.

***

Kimileri, günümüzdeki Masonluğun asal esin kaynağının Rozkrua Tarikatı olduğunu ileri sürer.

Masonluktaki yüksek dereceler kapsamında bir de **"Rozkrua Şövalyesi"** diye bir derece var ama bu savın gerekçesi o derecenin adına ya da içeriğine dayanmakta değildir. Gerek Masonluğun kuruluşu sırasında gerekse sonradan bu kurumda çeşitli ritler oluşturulurken, Rozkruacıların etkisinin yanı sıra, Rozkrua Tarikatı'nın bazı ilkelerinden esinlenilmiş olduğu apaçık ortada.

Fakat bu tarikatın Masonluğun tek esin kaynağı olduğu söylenirse işte o doğru sayılmaz. Ancak tarihte Rozkruacıların Masonluk üzerinde çok önemli bir etki yarattığı doğrudur.

Bu bağlamda iki temel etkenden söz edebiliriz: Bunlardan ilki 18. yüzyılın başlarında günümüzdeki Masonluğun kuruluşu ile ilgilidir. Masonluk Tarihinde Anlatılmayanlar'ın Anlatıları kapsamında bunu göreceğiz.

İkincisi ise aynı yüzyılın ikinci yarısında Masonlukta çeşitli ritler yani farklı çalışma yöntemleri oluşurken ortaya çıkışıdır. Ritlerden bazılarında doğrudan "Rozkrua" olarak anılan bir derecenin bulunması rastlantı ya da isim benzerliği değildir. Bunun böyle oluşu da söz konusu yüksek derecenin öğreti kapsamının Rozkruacıların ilke ve öğretileriyle özdeşleştiğini hatta örtüşüp bağdaştığını göstermez; sadece aralarında yer yer benzerlikler, yakınlıklar olduğu söylenebilir.

***

Daha sonra göreceğimiz üzere Spekülatif Masonluk kurumsal olarak başlangıçta İngiltere'de ortaya çıktı ama Masonlukta birbirini izleyen bir silsile tarzında düzenlenmiş çok sayıda derece kapsamında çalışma yapılmasını öngören ritler öncelikle Kıta Avrupası'nda doğdu.

Rozkrua Tarikatı'nın kapsamı, -o tarihlerde etkinliği sürmekte olsa da olmasa da- bu ritleri oluşturan masonlar için dolaylı değil, doğrudan ilgi konusuydu. Bunun böyle oluşunda birçok ileri gelen masonun aynı zamanda Rozkruacı oluşunun da payı vardı.

İSKOÇ MUHAFIZLAR

Salt özet bilgi vermek amacıyla bile anlatımı hayli uzun sürmüş olan Rozkrua'dan sonra bir diğer kuruma da kısaca değinmek gerekiyor. Üstelik belki de Rozkrua Tarikatı'nı çok iyi bilmenize karşılık bu kurumu hiç duymamış olabilirsiniz.

Tarihte İngilizlerin ne İskoçlar ne de Fransızlar ile geçinebildiği gayet iyi bilinir. Bu olgunun bir yan ürünü olarak da İskoçlar ile Fransızlar arasında yakın ilişkiler oluşmuştur.

Bu bağlamda 15. yüzyılda Fransa'da yalnızca İskoçlardan oluşan bir askerî birlik kurulmuştu. Aslında bu daha 1326 yılında yani İskoçların Kralı Robert Bruce sağ iken tasarlanmıştı. (Robert Bruce 1307 yılında Katolik Kilisesi tarafından aforoz edilmiş, ayrıca Tapınak Şövalyeleri'ne de kucak açmıştı. Ancak bu iki olayı birbirine bağlamak doğru olmaz.)

Robert Bruce, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın kapatılmasının sorumlusu olan Fransa Kralı Philippe IV ile hiç geçinememiş ama bir süre sonra tahta çıkan Charles IV ile her iki ülkenin ortak çıkarı bakımından anlaşabilmişti. Aralarında bir yazılı anlaşma da bağıtlanmıştı.

***

İskoç ve Fransız kralların anlaşması, sonraki dönemlerde de geçerli sayıldı. Buna göre İskoçya Fransa'yı askerî güç bakımından besleyecek, Fransa da her koşul altında İngiltere'ye karşı İskoçya'yı destekleyecekti.

1424 yılında Fransa'nın İngiltere ile tutuştuğu savaşta Fransız ordusunda yer alan İskoç askerleri büyük yararlılık gösterdi. Bunun üzerine bir İskoç askerî birliği, Fransa kralının sürekli koruyucusu olarak görevlendirildi.

1445 yılında Fransa Kralı Charles VII güçlü bir ordu kurdu. Bu orduda yalnızca İskoçlardan oluşan bir özel birlik vardı. Bu birliğe "Compagnie des Gendarmes Ecossais" (İskoç Jandarmaları Bölüğü) adı verilmişti. Bu birlikte görevli olan askerlere açıktan birtakım haklar, komutanlarına ise "olağanüstü" denilebilecek ayrıcalıklar tanınmıştı.

Sonraları, bu bölükten özenle seçilerek alınan askerlerle "Garde du Roi" (Krallık Muhafızı) ve "Garde du Corps du Roi" (Kralın Koruması) adlarında iki manga kuruldu. Hepsine birden kısaca **"Gardes Ecossais"** (İskoç Muhafızlar) denir oldu.

Bu bölük, askerî bakımdan âdeta Tapınak Şövalyelerinin bir kopyası gibiydi ama papaya değil, Fransa kralına bağlıydı.

Böyle oluşuna karşın, 13. yüzyıl öncesinde Tapınak Şövalyelerinin papaya bağlılık ölçüsü tartışılabildiği gibi, 15. yüzyıl sonrasında İskoç Muhafızların Fransa kralına bağlılık düzeyi de sorgulanabilir.

***

İskoç Muhafızlar, Tapınakçılar gibi herhangi bir ekonomik etkinlik göstermedi. Kurumsal olarak herhangi bir mal ve mülk de edinmediler. Başka ülkelerde örgütlenmeye kalkışmadılar. Fakat Fransa'da her fırsatta burunlarını politikaya sokmaktan hiç de geri kalmadılar.

1483 yılında Kral Louis IX ölüp de oğlu Charles VIII daha 13 yaşında iken tahta çıkarıldıktan sonra, yaklaşık bir buçuk yüzyıldan beri Fransa'nın egemeni olan Valois hanedanı hayli sıkıntıya sürüklendi hatta sarsıntılı günler geçirmeye başladı. Yanı başlarında Lorraine ve Guise aileleri, Fransa tahtını ele geçirebilmek için tetikte duruyordu. Sıranın kendilerine gelmesini bekleyemez olmuşlardı. Tahta ulaşabilmek için fırsat kolluyor, üstelik bunu sadece umutla beklemeyip, yaratmaya çalışıyorlardı.

Fransa'yı İngilizlere karşı koruyan İskoç Muhafızlar, işte buna hiç de karşı çıkmıyordu. Ya sahiden bir şey yapamıyor ya da bu işe karışmak istemiyor ve tarafsız kalmayı yeğliyorlardı. Valois hanedanı devrilip yerine Lorraine ya da Guise ailelerinden biri kral olursa... Üstelik onlar soylu İskoç aileleriyle hısımdır.

Herkes gibi İskoç Muhafızlar da önce kendi çıkarlarını düşünüyordu.

***

15. ve 16. yüzyıllarda Fransa'da çevrilen entrikaların, dilimizde kullanılan deyim uyarınca "Bizans oyunları"nın haddi hesabı yoktu. Üstelik bunların hemen hepsinin sonucu bir "beklenmedik ölüm" ile bağlanıyordu.

Kral Charles VIII, daha tahtın tadına bile varamadan 28 yaşında öldü. Gençliğinden beri sağlığı pek iyi değildi ama zaten öleceği için mi öldü, yoksa bu ölüm dış etkenlerle hızlandırılmış mıydı, sorgulamaya değer. Çünkü bu arada üç oğlundan hiçbiri dört yaşına bile varamamıştı. Böylece, Charles VIII ölmeden önce ailesi kurutulmuştu ama yetmedi. Tahta kız kardeşi Jeanne ile evlenmiş olan Louis XII çıkarıldı.

Bu olay Lorraine ve Guise hanedanları için âdeta yıkım sayılırdı. İyice hırçınlaştılar... Bundan böyle Valois hanedanının bireylerini daha önce olduğu gibi dolambaçlı yollardan giderek devre dışı bırakmaya çalışmak yerine, açıkça saldırıya geçmeye hazırlandılar. Kralın henüz bir oğlu olmamışken onu ortadan kaldırmak önlerini açardı. Ancak İskoç Muhafızlar, belki de tüm tarihçeleri boyunca bu dönemde koruma görevini gerektiği gibi yerine getiriyor, Fransa kralını gerçekten de çok iyi koruyorlardı.

Louis XII 1515 yılında öldü. Guise ve Lorraine hanedanına bir kez daha gün doğdu.

Heyhat!...

Krallığa yine Valois hanedanından François getirildi. Lorraine ve Guise aileleri bir kez daha çöküntüye uğradı. Üstelik Kral François, tam 30 yıl boyunca tahtta kalmayı başardı.

Bu dönem içinde entrikalar yine başladı. Kralın babasıyla adaş olan büyük oğlu 1536 yılında 18 yaşındayken öldürüldü. Orléans dükü unvanı verilmiş en küçük oğlu Charles da 1545 yılında ortadan kaldırıldı. Fakat kralın ikinci oğlu Henri'ye dokunmayı başaramadılar.

1547 yılında Henri II taç giyerken, tüm bu olup bitenlerin farkındaydı. Lorraine ve Guise ailelerinin İskoçlar ile olan akrabalık ilişkilerini ne göz ardı ediyor ne de küçümsüyordu. Bu nedenle İskoç Muhafızlara da pek güvenmiyordu. Bu bölüğü kapatıp atabilirdi ama satın almayı yeğledi. Askerlerin ücretlerini, komutanların ayrıcalıklarını artırdı. Olanaklarını genişletip Fransa'da mülk edinmelerini teşvik etti. İskoç Muhafızları Fransızlaştırmaya çalıştı.

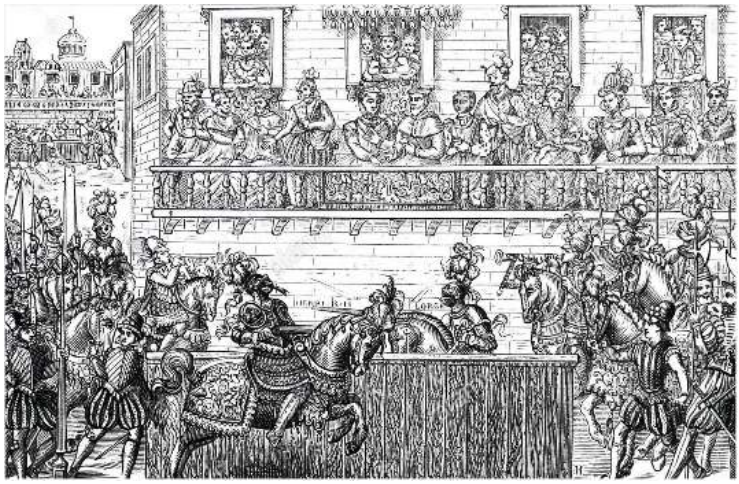
Buna karşın İskoç Muhafızlar her fırsatta Lorraine ve Guise ailelerini destekleyip, onlara yardımcı olmaktan geri kalmıyordu. Ancak bunu apaçık bir şekilde yapmakta değillerdi; ne de olsa doğrudan Fransa kralının buyruğu altındaydılar ve ona hizmet ediyorlardı.

***

1559 yılında Fransa Kralı Henri II, büyük kızı Elizabeth'in İspanya kralıyla evlenmesi nedeniyle büyük bir şenlik düzenledi. Avrupa'nın hemen her yerinden krallar, prensler, dükler, baronlar, herkes gelmişti.

Bu tür şenliklerde çeşitli yarışmalar yapılırdı. Öteden beri benimsenmiş bir gelenek uyarınca ev sahibinin de bu yarışmalarda yer alması gerekirdi.

Dövüşlü yarışmalara pek meraklı, üstelik hayli yetenekli de olan Henri II, önce Savoie Dükü Carlo Emanuele, ardından François de Guise ile kapıştı. İkisini de alt etti. Öyle sevindi, öyle gururlandı ki bu kez er meydanına daha güçlü birini, İskoç Muhafızların komutanını çağırdı.

Komutan Gabriel Montgomery, bu karşılaşmada Fransa kralını çok ağır bir biçimde yaraladı; ölmesine neden oldu.

Bu olay gerçekten bir kaza mıydı, yoksa çevrilmekte olan entrikaların önceden planlanmış bir parçası mı?

Bu soru hiçbir zaman kesin yanıt bulamadı.

Şurası kuşkusuz ki şayet kralın ölümüne Gabriel Montgomery değil de gelecekteki kral adaylarından biri olan François de Guise neden olsaydı, tahta çıkabilme şansını tümüyle yitirirdi. Gerçi bundan bir buçuk yüzyıl kadar önce İskoçya'da Robert Bruce, rakibi John Comyn'i öldürerek tahta çıkmayı başarmıştı ama Protestanlığın hızla gelişmekte oluşuna karşın henüz Katolik Kilisesi'nin sözünün geçmeyi sürdüğü Fransa'da bu iş öyle kavga ederek, rakibini öldürerek yürümezdi.

Karda yürüyeceksin, izini belli etmeyeceksin!

İskoç Muhafızların stratejisi de öyleydi.

***

Bu bölümde vermiş olduğumuz bilgiler, bunları daha önce bilmeyenler için önemliydi.

Masonluk Tarihi'nde anlatılmayanların anlatıları bakımından da önemli.

Şu halde artık Masonluk Tarihi üzerine Batı dillerinde yazılıp yayınlanmış birçok kitapta bulunmayan birtekim anlatımlarımıza geçebiliriz: